EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 1.6.2012.
COM(2012) 251 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

Astotais ziņojums par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 866/2004 īstenošanu un situāciju, kas izveidojusies tās piemērošanas rezultātā laikposmā no 2011. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

{SWD(2012) 140 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

Astotais ziņojums par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 866/2004 īstenošanu un situāciju, kas izveidojusies tās piemērošanas rezultātā laikposmā no 2011. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

IEVADS

Padomes Regula (EK) Nr. 866/2004 par režīmu atbilstīgi Pievienošanās akta[1] 10. protokola 2. pantam (turpmāk – Zaļās līnijas regula, ZLR) stājās spēkā 2004. gada 1. maijā. Tajā definēti noteikumi par ES tiesību aktu normu piemērošanu attiecībā uz personu pārvietošanos un preču un pakalpojumu apriti pāri robežlīnijai, kas atdala tos Kipras Republikas rajonus, kurus valdība faktiski kontrolē, no tiem, kurus tā nekontrolē. Lai nodrošinātu minēto noteikumu efektīvu izpildi, tos piemēro arī attiecībā uz robežu starp minētajiem rajoniem un Apvienotās Karalistes Suverēno Austrumu bāzes teritoriju (*ESBA*)[2].

Šā ziņojuma pārskata periods ir no 2011. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Pārskata periodā Komisija nebija ierosinājusi nekādas izmaiņas ZLR, bet grozīja īstenošanas noteikumus.

Komisija ar Kipras Republikas attiecīgajām iestādēm un Suverēnās bāzes teritorijas (SBT) administrāciju uzturēja konstruktīvu dialogu darba grupu līmenī par minētās regulas īstenošanu.

1. ĪSTENOŠANAS PASĀKUMI

2011. gada 31. maijā Komisija pieņēma Regulu Nr. 531/2011, ar ko groza Zaļās līnijas regulas īstenošanas noteikumus[3].

Komisija ar šo lēma atcelt prasību, ka kartupeļus, ko tirgo pāri Zaļajai līnijai (turpmāk – līnija) tieši jāaudzē no sertificētiem sēklas kartupeļiem. Tas ļauj tirgot kartupeļus, kuri kā sertificētu sēklas kartupeļu pirmā raža ir audzēti no zemnieku saimniecībā glabātiem sēklas kartupeļiem neatkarīgu Komisijas ieceltu fitosanitāro ekspertu uzraudzībā, lai tādējādi sniegtu vajadzīgo apliecinājumu par kartupeļu identitāti un veselības stāvokli.

2. PERSONU ROBEŽŠĶĒRSOŠANA

2.1. Robežas šķērsošana atļautajās robežšķērsošanas vietās

Regula nodrošina stabilu tiesisko pamatu attiecībā uz to kipriešu, citu ES pilsoņu un trešo valstu pilsoņu brīvu pārvietošanos, kuri šķērso robežlīniju atļautajās šķērsošanas vietās.

---

[1] OV L 161, 30.4.2004., p.128. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 587/2008 (OV L 163, 24.6.2008., 1. lpp.) – regula pazīstama kā "Zaļās līnijas" regula.

[2] Skatīt Zaļās līnijas regulas 3. apsvērumu.

[3] Regula Nr. 1480/2004, ar ko nosaka īpašus noteikumus precēm, kuras no apgabaliem, kurus Kipras valdība nekontrolē, ieved apgabalos, kurus minētā valdība kontrolē.

Robežu šķērsojošo Kipras grieķu skaits nedaudz palielinājās, bet robežu šķērsojošo Kipras turku skaits samazinājās.

Saskaņā ar Kipras Republikas iesniegtajiem datiem pārskata periodā tika reģistrēti 621 406 (iepriekš 596 578) gadījumi, kad Kipras grieķi 210 877 (iepriekš 170 315) transportlīdzekļos šķērsoja valdības kontrolētos rajonus, ierodoties Kipras ziemeļu daļā, un 937 789 (iepriekš 1 097 676) gadījumi, kad Kipras turki 348 225 (iepriekš 378 475) transportlīdzekļos šķērsoja Kipras ziemeļu daļu, ierodoties valdības kontrolētajos rajonos[4].

Robežu šķērsojošo ES pilsoņu, kas nav kiprieši, un trešo valstu pilsoņu skaits nedaudz samazinājās. Saskaņā ar Kipras Republikas policijas (turpmāk *CYPOL*) iesniegtajiem datiem pārskata periodā tika reģistrēti papildu 634 218 (iepriekš 664 566) gadījumi, kad citu ES dalībvalstu un trešo valstu pilsoņi šķērsoja robežlīniju. 67 % (424 992) no minētajiem robežšķērsošanas gadījumiem notika *Ledra Street* gājēju robežšķērsošanas vietā, ko atvēra 2008. gada aprīlī. Vairums citu ES dalībvalstu un trešo valstu valstspiederīgo (galvenokārt tūristi) joprojām šķērso robežlīniju tieši *Ledra Street* robežšķērsošanas vietā.

Minētie rādītāji lielākoties atbilst datiem, kurus apkopojusi Kipras turku kopiena, proti, 694 633 gadījumi, kad Kipras grieķi 248 962 transportlīdzekļos šķērsoja robežu no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu, un 1 450 566 gadījumi, kad Kipras turki 553 913 transportlīdzekļos šķērsoja robežu pretējā virzienā. Turklāt 1 101 942 ārvalstu pilsoņu šķērsoja robežlīniju no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu.

Iepriekšminētajos *CYPOL* iesniegtajos datos nav ietverti rādītāji par personām un transportlīdzekļiem, kuri šķērsojuši *Pergamos* un *Strovilia* robežšķērsošanas vietas, dodoties no Kipras ziemeļu daļas uz Suverēno Austrumu bāzes teritoriju (*ESBA*)[5]. *ESBA* administrācija neglabā sīkus statistikas datus par abām minētajām robežšķērsošanas vietām. Tomēr *ESBA*, pamatojoties uz informāciju, ko sniegusi Kipras turku kopiena, lēš, ka 84 407 Kipras grieķi šķērsoja līniju virzienā uz Kipras ziemeļu daļu un 450 408 Kipras turki šķērsoja līniju virzienā uz valdības kontrolētajiem rajoniem, kas atrodas suverēnās bāzes teritorijā (SBT).

2011. gadā *CYPOL* darbinieku skaits, kas strādā tieši robežšķērsošanas punktos, palielināja no 73 (2010. gadā) līdz 77.

Kopumā personu robežšķērsošana ir vērtējama pozitīvi. Tomēr pārskata periodā tika ziņots arī par dažiem starpgadījumiem. 2011. gada 9. oktobrī, Kipras turku autobusam, kas pārvadāja tūristus no Latvijas, netika atļauts šķērsot robežlīniju *Agios Dhometios* šķērsošanas punktā, ko tas iepriekš jau vairākas reizes bija šķērsojis. Saskaņā ar autobusa vadītāja teikto robežšķērsošanas punktā viņam norādīja, ka tikai Kipras turki var šķērsot līniju autobusā, kas reģistrēts Kipras turku daļā. Tūristi tika nogādāti *Ledra Palace* šķērsošanas punktā, kur tie šķērsoja līniju kājām, un valdības kontrolētajos rajonos tika

---

[4] Kipras Republikas iestādes neglabā datus par Kipras grieķiem, kuri atgriežas valdības kontrolētajos rajonos, kā arī par Kipras turkiem, kuri atgriežas Kipras ziemeļu daļā (skatīt VII pielikumu).

[5] Zaļās līnijas regulā nav ietverts pienākums ziņot par šo satiksmi.

iznomāts cits autobuss, lai viņi varētu pabeigt savu ceļojumu. Kipras Republikas iestādes informēja Komisiju, ka nebija sagatavoti vajadzīgie dokumenti, savukārt autobusa vadītājs informēja Komisiju, ka viņam daudzas reizes ir ticis atļauts šķērsot līniju, pārvadājot Kipras turkus, un ir iesniedzis oficiālu sūdzību.

Jautājums par neprecīzo informāciju, ka Kipras turki vairs nevarēs šķērsot līniju, ja tiem nav Kipras Republikas identitātes kartes, kas skāra tikai dažus Kipras turkus konkrētās dienās, tika ātri atrisināts.

Iepriekš minētie starpgadījumi ir izraisījuši bažas Kipras turku kopienā un Komisija tos ir apspriedusi ar Kipras Republikas iestādēm, lai novērtētu, vai ir notikušas izmaiņas politikā, ko būtu nepieciešams paziņot Komisijai, kā noteikts Zaļās līnijas regulā[6]. Kipras Republikas iestādes ir informējušas Komisiju, ka izmaiņu politikā attiecībā uz personu robežšķērsošanu nav, atzīmējot, ka starpgadījumu īpatsvars ir nenozīmīgs salīdzinājumā ar vispārējo šķērsošanas gadījumu skaitu.

2.2. Neatbilstīga migrācija pāri Zaļajai līnijai un patvērums

CYPOL dati par 2011. gadu norāda uz turpmāku nelikumīgās migrācijas samazinājumu pāri robežlīnijai no Kipras ziemeļu daļas uz valdības kontrolētiem rajoniem. 2011. gada laikā valdības kontrolētajos rajonos tika aizturēti 1 311 nelikumīgie migranti (iepriekš 1 855) (neskaitot tos, kuriem netika atļauts šķērsot robežu Zaļās līnijas robežšķērsošanas vietās[7]). Valdības kontrolētajos rajonos tieši ieradās viens nelikumīgais imigrants un 18 personas ieradās, šķērsojot Suverēno Austrumu bāzes teritoriju, tādējādi kopējais aizturēto nelikumīgo migrantu skaits sasniedza 1 330. *CYPOL* kā iespējamo iemeslu norādīja nodarbinātības izredžu pasliktināšanos Kiprā ekonomikas krīzes dēļ, kā arī Kipras Republikas iestāžu darbu, cīnoties pret nelikumīgo migrāciju. Vairums aizturēto nelikumīgo imigrantu bija Sīrijas, Irānas un Gruzijas pilsoņi (VIII pielikums). Nelikumīgos imigrantus parasti aiztur, veicot robežkontroli uz Zaļās līnijas un lidostās, kad šie migranti mēģina pamest Kipru. Trešo valstu pilsoņus, kuri vēršas pēc starptautiskās aizsardzības, parasti identificē policijas iecirkņos, kad tie iesniedz patvēruma pieteikumu.

CYPOL nelikumīgo imigrantu piekļūšanas ceļus valdības kontrolētajos rajonos novērtē, pamatojoties uz tiem pašiem kritērijiem, kurus izmantoja iepriekšējos gados, galvenokārt, izmantojot dokumentus (vīzas, Turcijā pasē iespiestos ieceļošanas un izceļošanas spiedogus vai *TRCN* (Ziemeļkipras Turku Republikas) "vīzu" vai "uzturēšanās atļauju"), imigrantu paskaidrojumus, kā arī citus pierādījumus, piemēram, identitāti apliecinošu dokumentu neesamību, Kipras turku kopienas avīzes un Turcijas banknotes.

No 1 311 nelikumīgajiem migrantiem 417 (31,8 %) personas lūdza patvērumu Kipras Republikā.

Lielākā daļa nelikumīgo migrantu ierodas valdības kontrolētajos rajonos cauri Turcijai un Kipras ziemeļu daļai.

---

[6] ZLR 10. pants.

[7] Kipras Republika neglabā oficiālu statistiku par to cilvēku skaitu, kam nav atļauts šķērsot Zaļo līniju. Tomēr *CYPOL* lēš, ka 2011. gadā aptuveni. 2220 personām nav atļauts iekļūt valdības kontrolētajos rajonos.

Saskaņā ar Kipras turku kopienas sniegto informāciju Kipras ziemeļu daļā tika aizturēti 16 nelikumīgie imigranti, kas visi bija no Sīrijas. 2 267 personām neļāva šķērsot robežlīniju oficiālajās robežšķērsošanas vietās virzienā uz Kipras ziemeļu daļu[8]. Pārskata periodā no Kipras ziemeļu daļas tika "izraidītas" 860 personas[9].

Latakia (Sīrija) – *Famagusta* prāmju pakalpojumu līnija 2010. gada septembrī tika izbeigta. Līdz šim krīze Sīrijā nav ietekmējusi Kipru un nelikumīgo migrantu skaits no Sīrijas ir samazinājies.

Nav pieejami precīzi dati par personām, kam atteikta šķērsošana robežšķērsošanas vietās.

Starp Kipras turku un Kipras grieķu kopienām nenotiek tieša sadarbība policijas un imigrācijas jautājumos. Tomēr pārstāvji no abām kopienām tiekas ANO aizgādnībā izveidotajā divkopienu tehniskajā komitejā noziedzības un krimināllietu jautājumos. Tehniskā komiteja noziedzības un krimināllietu jautājumos ir viena no septiņām specializētajām komitejām, kas ar ANO atbalstu izveidotas kā uzticības veicināšanas pasākumi starp abām kopienām un ir tiešs vienošanās rezultāts, ko abi Kipras līderi panāca 2008. gada 21. maijā. Kā šīs komitejas papildinājumu abas kopienas ir izveidojušas mehānismu informācijas apmaiņai un kopīgām iniciatīvām, proti, „Apvienoto sakaru telpu", kurā nepārtraukti uzturas *UNFICYP* policija un kas darbojas sešas dienas nedēļā. Abas puses ir izrādījušas vēlmi ar šo mehānismu palīdzību pastiprināt saziņu attiecīgo policijas spēku starpā, kā arī savstarpēji sadarboties un palīdzēt, apmainoties ar informāciju par lietām saistībā ar nolaupīšanu, aizturētām personām, nelegālām narkotikām un zagtu mantu[10].

CYPOL norādīja, ka sadarbība ar citiem valdības departamentiem un *ESBA* administrāciju ir ļoti laba.

Suverēnā Austrumu bāzes teritorija (ESBA)

Kopumā pārskata periodā nelikumīgā imigrācija caur Suverēno Austrumu bāzes teritoriju ir samazinājusies. SBT amatpersonas joprojām norāda, ka sadarbība starp Kipras Republiku un SBT Muitas un imigrācijas departamentu šajā rajonā ir nevainojama. Pārskata periodā 1 163 personām nav atļauts šķērsot līniju, lielākā daļa no tām ir Turcijas pilsoņi, kas dzīvo Kipras ziemeļu daļā. Citi ārvalstnieki bija tūristi no Austrālijas, ASV, Brazīlijas, Irānas un Krievijas, kas iekļuvuši caur Kipras ziemeļu daļu. Šīs personas tika novirzītas uz robežšķērsošanas vietu *Agios Dometios* Nikozijā, lai izpildītu ieceļošanas prasības Kipras Republikā[11].

Kopumā Suverēnajā Austrumu bāzes teritorijā aizturēja 18 nelikumīgos migrantus[12], no kuriem 9 valdības kontrolētajos rajonos bija ieradušies legāli, bet uzturējās arī pēc tam, kad tiem bija beidzies vīzu derīguma termiņš. SBT tika aizturēti arī 3 imigrantu kontrabandisti. Pārējie 6 nelikumīgie imigranti ieradās uz salas caur Kipras ziemeļu daļu un nelikumīgi šķērsoja robežlīniju.

---

8 Turcija: 979, Sīrija: 204, Turkmenistāna: 167, Gruzija: 88, Irāka: 74.

9 Turcija: 543, Sīrija: 44, Moldova: 64, Irāna: 53, Nigērija: 10

10 Informāciju sniedza *UNFICYP*

11 Cita starpā: Turcija – 900, Irāna – 39, Austrālija – 33, ASV – 30, Brazīlija – 19, Krievija –19.

12 Ēģipte: 6, Nigērija: 2, Sīrija: 2, Gruzija: 2, Šrilanka: 3, Indija:1, Bangladeša: 1, Nepāla: 1.

Ārpus robežšķērsošanas vietām SBT policija veic neregulāras, uz risku un izlūkdatiem balstītas patruļas, lai nepieļautu nelikumīgo migrāciju. Šīs patruļas papildina arī SBT muitas un militārā departamenta darbinieki.

Īpaši grūti ir kontrolēt vairākas „neoficiālas robežšķērsošanas vietas" *Pergamos* ciemā vai tā tuvumā (ciems atrodas daļēji Suverēnajā bāzes teritorijā un daļēji Kipras ziemeļu daļā), ko joprojām izmanto vietējie iedzīvotāji un lauksaimnieki. SBT veic pastiprinātu patrulēšanu šajās vietās ar dubultu mērķi, proti, kontrolēt putnu slazdu izmantošanu un atturēt cilvēkus no nelikumīgas līnijas šķērsošanas. Kā minēts iepriekšējos pārskatos par Zaļo līniju, šīs „neatļautās robežšķērsošanas vietas" joprojām rada bažas. Tāpat kā iepriekšējos gados Komisija apsprieda jautājumu par "neatļautām robežšķērsošanas vietā" ar SBT, aicinot SBT darbiniekus rast piemērotu risinājumu saskaņā ar prasībām, kas noteiktas 5. panta 2. punktā Protokolā Nr. 3, kas pievienots 2003. gada Pievienošanās aktam[13].

3. PREČU TRANSPORTĒŠANA PĀRI ROBEŽAI

3.1. Tirdzniecības vērtība

Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 1480/2004[14] 8. pantu Kipras turku Tirdzniecības kamera (turpmāk – *TCCoC*), kā arī Kipras Republikas iestādes katru mēnesi ziņoja par to preču veidu, apjomu un vērtību, kurām tās izsniegušas pavaddokumentus. Abos ziņojumos ietvēra arī preces, kuras valdības kontrolētajos rajonos ieveda caur *Pergamos* un *Strovilia* robežšķērsošanas vietām, kuras kontrolē SBT administrācija.

Saskaņā ar *TCCoC* ziņojumiem kopējā to preču vērtība, kurām 2011. gadā tika izsniegti pavaddokumenti, bija EUR 29 954 867, turpretim faktiski tirgoto preču vērtība bija aptuveni EUR 29 402 577[15]. Zaļās līnijas tirdzniecība 2011. gadā bija piecas reizes lielāka nekā 2010. gadā. Šis būtiskais pieaugums ir skaidrojams ar elektroenerģijas pārdošanu no Kipras ziemeļu daļas uz valdības kontrolētajiem rajoniem ārkārtas apstākļu rezultātā. Par elektroenerģijas pārdošanu, kas sasniedza EUR 24 085 775 (82 % no visas tirdzniecības) apjomu, vienojās Kipras Tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšsēdētājs (turpmāk – *CCCI*) un *TCCoC* pēc sprādziena *Mari* jūras spēku bāzē 2011. gada jūlijā, kas iznīcināja lielu daļu no netālu esošās *Vasiliko* elektrostacijas. Elektroenerģijas pārdošanai bija nozīmīga ietekme uz tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai 2011. gadā. Lai pareizi attēlotu parasto tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai, šajā ziņojumā iekļauta tirdzniecība ar un bez elektroenerģijas pārdošanas.

Neņemot vērā elektroenerģijas pārdošanu, saskaņā ar *TCCoC* sniegtajiem datiem, kopējā to preču vērtība, kurām izsniegti pavaddokumenti, bija EUR 5 869 092, savukārt faktiski tirgoto preču vērtība bija EUR 5 316 803.

Saskaņā ar Kipras Republikas iestāžu sniegtajiem ziņojumiem kopējā to preču tirdzniecības vērtība, kas šķērsojušas līniju, palielinājās par 560 % un sasniedza EUR 28 923 500. Kopējā preču tirdzniecības vērtība (neņemot vērā pārdoto

---

13 OV L 236, 23.9.2003., 940. lpp.

14 Komisijas 2004. gada 10. augusta Regula (EK) Nr. 1480/2004, OV L 272, 20.8.2004., 3. lpp.

15 Skatīt šā ziņojuma I, II un III pielikumu.

elektroenerģiju), kas šķērsojušas līniju, samazinājās par 6,5 % no EUR 5 173 233 (2010. gadā) līdz EUR 4 827 454 galvenokārt tādēļ, ka samazinājās tirdzniecība ar akmens izstrādājumiem – marmoru, ķieģeļiem un celtniecības materiāliem, ko var izskaidrot ar ekonomikas krīzi un aktivitātes samazināšanos būvniecības nozarē. Samazinoties tirdzniecībai ar kartupeļiem, samazinājās arī dārzeņu tirdzniecība. Līdz 2010. gadam kartupeļi bija veidoja lielāko Zaļās līnijas tirdzniecības daļu (līdz 30% no kopējā tirdzniecības). 2011. gadā kartupeļu tirdzniecība pārstāvēja mazāk kā 1 % no kopējās tirdzniecības pāri Zaļajai līnijai. Tas galvenokārt notika, pateicoties saražoto kartupeļu pārpalikumam Kipras valdības kontrolētajos rajonos, tāpēc nebija nepieciešams pirkt kartupeļus no Kipras ziemeļu daļas.

Lai arī Zaļās līnijas regulas piemērošanas jomā nav iekļauta tirdzniecība no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu, saskaņā ar *CCCI* sniegtajiem datiem tirdzniecības apjoms pārskata periodā vairāk nekā dubultojās, 2011. gadā sasniedzot EUR 2 272 493 (iepriekš: EUR 1 090 086). Galvenais iemesls šim ievērojamajam pieaugumam ir valdības kontrolētajos rajonos saražotu izstrādājumu piegāde ES finansētam projektam Kipras ziemeļu daļā. Tirdzniecība no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu tāpēc veido 7,85 % no tirdzniecības pretējā virzienā (21 % – 2010. gadā). Tomēr, ņemot vērā tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai bez elektrības pārdošanas, tirdzniecība no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu veido 46 % no tirdzniecības pretējā virzienā.

Kipras turku kopiena turpina izmantot tirdzniecības sistēmu, kas principā „atspoguļo" Zaļās līnijas regulas ierobežojumus. Tomēr šo tirdzniecības režīmu ne vienmēr piemēro konsekventi, tādējādi apgrūtinot stabilu tirdzniecības attiecību izveidi. Kipras turku kopiena atklāti atzīst, ka galvenais iemesls ir vietējo uzņēmumu aizsardzība.

3.2. Preču veidi

2011. gadā otrajā vietā pēc elektroenerģijas visvairāk tirgotā prece bija metāllūžņi, kam seko svaigas zivis un plastmasa[16].

Pārskata periodā parādījās arī citi jauni produkti, kas nebija elektroenerģija, piemēram, granātāboli un dekoratīvie oļi, bet to ietekme uz tirdzniecību bija ļoti ierobežota[17].

99,66 % no tirdzniecības apjoma pāri līnijai bija tirdzniecība salas iekšienē. Atlikušie 0,34 % bija dzelzs un tērauda lūžņu pārdošana uz Indiju, to tirdzniecības vērtībai sasniedzot EUR 93 850 (2010. gadā – EUR 123 788). Minētajos darījumos bija jāiesaistās uzņēmumam, kas reģistrēts valdības kontrolētajos rajonos, lai varētu veikt ES iekšējos darījumus un trešo valstu eksporta formalitātes. Pārskata periodā uz citām ES dalībvalstīm preces netika tirgotas (2010. gadā – EUR 17 693).

3.3. Pārkāpumi

Pārskata periodā Kipras Republikas iestādes ziņoja par četriem pārkāpumiem ar kopējo tirdzniecības vērtību EUR 2 590 apmērā (0,008 % no kopējās tirdzniecības pāri Zaļajai

---

16 Skatīt šā ziņojuma IV pielikumu.

17 Dekoratīvo oļu un granātābolu tirdzniecība veidoja tikai 0,4 % no kopējā tirdzniecības pāri Zaļajai līnijai.

līnijai). Attiecīgās preces neļāva vest pāri līnijai dažādu administratīvu iemeslu dēļ (trūkstoši dokumenti, materiāli, kas nav marķēti saskaņā ar CE marķējuma prasībām).

3.4 Šķēršļi un grūtības, kas joprojām pastāv preču aprites jomā

Joprojām pastāv šķēršļi tirdzniecībai pāri līnijai. Kā norādīts iepriekšējos ziņojumos, vēl aizvien nav apmierinoši atrisināts jautājums par Kipras turku kravas automobiļiem, kuri iebrauc valdības kontrolētajos rajonos. Tomēr Komisijas dienesti pašlaik risina tehniskas sarunas ar kompetentajām Kipras Republikas iestādēm, lai izskatītu šo jautājumu un apzinātu iespējas, kā rast dzīvotspējīgus risinājumus, kas cita starpā risinātu ceļu satiksmes drošības problēmas.

Dažas problēmas bija saistītas ar pārtikas produktiem. Kipras Republikas iestādes neļāva dažiem produktiem (piemēram, maizei), šķērsot līniju, pamatojoties uz veselības aprūpes dienestu izteiktajām bažām saistībā ar ražošanas procesu Kipras ziemeļu daļā. Kopš Komisija ir noskaidrojusi šo jautājumu, attiecīgās preces šķērso līniju bez problēmām.

Tāpat kā iepriekšējos gados Kipras turku kopienas tirgotāji turpināja ziņot par grūtībām saistībā ar veikalu apgādi un produktu un pakalpojumu reklamēšanu valdības kontrolētajos rajonos, kas tādējādi kavē tirdzniecību. Šīs grūtības iespējams atspoguļo Kipras grieķu plaši izplatīto nevēlēšanos iegādāties Kipras turku produktus, un šāda attieksme rada šķēršļus tirdzniecībai. Tomēr tirdzniecības apjoms starp abām kopienām, ko neveic pāri Zaļajai līnijai, ir vairākas reizes lielāks. Saskaņā ar *TCCoC* aplēsēm Kipras turki valdības kontrolētajos rajonos iepirka preces EUR 120 miljonu apmērā kā daļu no to personīgās bagāžas.

Kontrabanda pāri līnijai 2011. gadā samazinājās, un Kipras Republikas iestādes īstenoja 1 538 aizturēšanas (iepriekš: 545). SBT īstenoja 281 aizturēšanu oficiālajos šķērsošanas punktos *Pergamos* un *Strovilia*. Tomēr preču kontrabanda joprojām ir plaši izplatīta, atspoguļojot līnijas ģeogrāfiskās iezīmes, kas kalpo nelegālai darbībai visā tās garumā. Reģionos, kas atrodas robežlīnijas tuvumā, tiek veiktas kontroles operācijas, jo īpaši lai cīnītos pret sezonālām problēmām, piemēram, medījumu / savvaļas putnu vai uguņošanas ierīču transportēšanu (arī caur Suverēno Austrumu bāzes teritoriju) uz valdības kontrolētiem rajoniem. Citu aizturēto preču vidū bija cigaretes un tabaka, dzīvnieku produkti, kā arī viltotas rokassomas un tekstilizstrādājumi. Tomēr saskaņā ar Kipras Republikas iestāžu sniegto informāciju samazinātās cenu atšķirības dēļ kontrabandas apjoms krītas. *CYPOL* un Suverēnās Austrumu bāzes teritorijas patruļām gar robežlīniju ir divkārša funkcija — kontrabandas apkarošana un nelikumīgās migrācijas kontrole. Apgabaltiesās ierosināto krimināllietu skaits kontrabandas jomā 2009. gadā bija 11, 2010. gadā — 9, un 2011. gadā — neviena.

Vairumu preču atklāja atļautajās šķērsošanas vietās: *Pyla*, SBT, buferzonā pie *Zodia* un *Potamia*.

Attiecībā uz Pilas ciema (atrodas buferzonā) Kipras turku iedzīvotāju tradicionālo apgādi ar precēm (Zaļās līnijas regulas 4. panta 10. punkts), celtniecības materiāliem, zivīm, cigaretēm utt. – preču daudzumus uzrauga un reģistrē SBT administrācija.

3.4. Tirdzniecības veicināšana

Komisija turpina meklēt veidus, kā sekmēt tirdzniecību pāri līnijai. Tad, kad būs izpildīti vajadzīgie nosacījumi, kas izklāstīti ieteikumos, ko neatkarīgie eksperti sagatavojuši novērtēšanas misiju ietvaros, varētu pieņemt Komisijas lēmumu, ar ko atceļ Zaļās līnijas regulā paredzēto aizliegumu tirgoties ar papildu jauniem lauksaimniecības produktiem, galvenokārt koncentrējoties uz piena produktiem (piens un siers, jogurts, sūkalas). Pārskata periodā Komisija atcēla prasību, ka kartupeļus, ko tirgo pāri Zaļajai līnijai, jāaudzē tieši no sertificētas sēklas kartupeļiem. Tomēr vēl ir pāragri novērtēt, vai Komisijas lēmumam bijusi pozitīva ietekme uz tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai.

Citi produkti, par kuriem *TCCoC* ir izrādījusi interesi, ir saimniecībā audzētas zivis un gliemeži. Turklāt pastāv vispārēja ieinteresētība atcelt tirdzniecības aizliegumu attiecībā uz visiem dzīviem dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem, ja šie produkti atbilstu ES noteikumiem un prasībām. Kipras Republika ir atkārtoti paudusi vēlmi izvērtēt iespēju paplašināt to preču sarakstu, ka var šķērsot līniju virzienā uz valdības kontrolētajiem rajoniem.

Kipras Republikas iestādes ir informējušas Komisiju par pasākumiem, kas ieviesti attiecībā uz *sui generis* preču apriti no valdības kontrolētajiem rajoniem uz nekontrolētajiem rajoniem un tad atpakaļ uz valdības kontrolētajiem rajoniem caur *Limnitis* šķērsošanas punktu (ko atvēra 2010. gada oktobrī). Komisija informēja Kipras Republikas iestādes, ka šī prakse ir jāsaskaņo ar ES tiesību aktiem, grozot Zaļās līnijas regulu, kas ir vienīgais juridiskais akts, kas regulē visu preču un personu kustību pāri līnijai.

4. SECINĀJUMI

Kā minēts iepriekšējos ziņojumos, kontrole, ko uz līnijas veic atļautajās šķērsošanas vietās, ir apmierinoša. Pārskata periodā aizturēto nelikumīgo migrantu skaits, šķiet, apstiprina samazinājuma tendenci, taču bažas joprojām rada nelikumīga robežas šķērsošana, ko veic trešo valstu pilsoņi. Komisija uzskata, ka Kipras Republikas un Suverēnās bāzes teritorijas administrācijas veiktās robežlīnijas uzraudzības pastiprināšana starp robežšķērsošanas punktiem ir svarīga, lai risinātu nelikumīgo migrāciju. Komisija ir norūpējusies par dažiem starpgadījumiem, kas norisinājās robežšķērsošanas punktos 2011. gada oktobrī un decembrī, un turpinās sadarboties ar Kipras Republikas iestādēm saistībā ar visām izmaiņām, kas varētu nozīmēt politikas maiņu.

2011. gadā tirdzniecības pāri līnija vērtība bija piecas reizes lielāka nekā 2010. gadā. Šis būtiskais pieaugums ir saistīts ar elektroenerģijas pārdošanas no Kipras ziemeļu daļas uz valdības kontrolētajiem rajoniem, kas sasniedza EUR 24 085 775. Neņemot vērā elektroenerģijas pārdošanu, parastā tirdzniecība pāri Zaļajai līnijai samazinājās trešo reizi pēc kārtas kopš 2004. gadā stājās spēkā ZLR (par 6,5 % līdz EUR 4 827 454 salīdzinājumā ar EUR 5 173 233 2010. gadā). Visvairāk tirgotie produkti pēc elektroenerģijas bija metāllūžņi, svaigas zivis, plastmasas un akmens izstrādājumi. Vispārējais tirdzniecības apjoms joprojām saglabājas neliels, daļēji regulas ierobežotās darbības jomas dēļ. Pozitīvs jauninājums, kas jāpiemin, ir nolīgums starp *CCCI* priekšsēdētāju un *TCoCC* par elektroenerģijas piegādi no valdības nekontrolētajiem

rajoniem uz valdības kontrolētajiem rajoniem pēc eksplozijas pie jūras spēku bāzes 2011. gada jūlijā. Nolīgums strauji uzlaboja tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai, un pats par sevi bija uzticēšanās veidošanas pasākums.

Pārskata periodā tirdzniecību joprojām kavēja daži šķēršļi. Kipras turku komerciālie transportlīdzekļi un īpaši kravas automašīnas, kuras sver vairāk nekā 7,5 tonnas, un autobusi var brīvi pārvietoties pa visu salu tikai tad, ja autovadītāju apliecības un tehniskās apskates dokumenti ir izsniegti valdības kontrolētajos rajonos. Tehniskās sarunas ir uzsākta starp Komisijas dienestiem un attiecīgajiem Kipras Republikas iestāžu departamentiem, lai rastu ilgtspējīgu risinājumu šim jautājumam. Pagaidām nav gūti turpmāki panākumi attiecībā uz citiem beztarifu tirdzniecības šķēršļiem.

Šķiet, ka kontrabanda pāri līnijai ir samazinājusies, bet tā joprojām ir izplatīta.

Nepieciešami grozījumi Zaļās līnijas regulā, kas regulētu preču apriti no valdības kontrolētajiem rajoniem caur *Limnitis* šķērsošanas punktu uz Kipras ziemeļu daļu un tad atpakaļ uz valdības kontrolētajiem rajoniem.

Vispārējs secinājums ir tāds, ka Zaļās līnijas regula joprojām nodrošina pamatu, kas ļauj īstenot preču apriti un cilvēku pārvietošanos uz Kipras Republikas valdības kontrolētajiem rajoniem un no tiem. Komisija turpinās uzraudzīt regulas īstenošanu.